

Беверли Најдо

Беверли Најдо е родена во Јужна Африка. Започнала со пишување додека била во егзил во Англија, како учителка. Нејзината прва книга „Патувањето кон Цобург“, била забранета во Јужна Африка сè до 1991 година, но била откровение за илјадници читатели ширум светот. Нејзините јунаци во „Ланци на огнот“, „Нема враќање назад“, „Надвор од границите“ се соочуваат со предизвици во вистински ситуации кои таа ги опишува како „поопасни од која било фантазија“.

Таа има добиено многу награди за нејзиното пишување, вклучувајќи Карнегие медал за „Другата страна на вистината“, за две деца бегалци шверцувани во Лондон кои, исто така, беа главни ликови во „Мрежа од лаги“. Нејзиниот најнов роман „Запали ми го срцето“, напишан во 1950-тите во Кенија, е за пријателство, лојалност и предавство. Нејзините последни приказни се легенди за сирените во „Повикот на длабочината“. Имајќи претходно забрана за нејзините книги во нејзината родна земја, таа беше пресреќна што беше номинирана од Јужна Африка за наградата „Ханс Кристијан Андерсен“, во 2008 година. Прочитајте повеќе на www.beverleynaidoo.com

Заклучувајќи ја слободата Беверли Најдо

Верувале или не, библиотеката во моето училиште беше заклучена! Не се сеќавам некогаш да сум влегла внатре и да сум одбрала книга за мене. Дури кога ја прашав нашата директорка да потпишам пристапница за да можам да се зачленам во Јоханесбург во градската библиотека, таа ме одби. Сè уште го слушам нејзиниот глас со нејзиниот ирски акцент:

„И зошто би сакала да читаш книги, Беверли? Не ти се доволни твоите учебници?“

Во тоа време бев збунета, но подоцна сфатив дека калуѓерките кои ме учеа сметаа дека нивна задача е да ги контролираат книгите кои ги читаме. Во клас кога читавме приказна, песна, роман или драма од Шекспир, ни кажуваа што сакал авторот да каже. Нашите учителки ни велеа да го напишеме тоа што ни го кажуваат и да го научиме. Според нив, предавањето вклучуваше да нè научат што да размислуваме. Барем бев среќна што имав некои книги дома кои ги читав со задоволство. Ќе се задлабочев во нив и мојата имагинација ќе запловеше.

Сето ова беше многу одамна, повеќе од 15 години, но замислата младите луѓе да се држат настрана од книгите и да се контролираат нивните идеи сè уште ме разлутува. Порасната сум во апартхејд Јужна Африка. Бев бело дете во училиште само за белци и никој од моите учители не ме охрабри да поставувам прашања, допуштајќи го прашањето за расизмот околу нас. Тоа беше исто како ние децата да бевме мали магариња со трепкаво светло кои треба да следат инструкции од учителите и возрасните кои, исто така, носат трепкави светла.

Откако го напуштив училиштето, бев многу среќна што се стекнав со пријатели на универзитетот, со луѓе кои ми помогнаа да ги отргнам трепкавите светла. За првпат почнав да читам книги кои ме поканија да го видам светот околу мене на нов начин. Почнав да сфаќам дека за црните Јужноафриканци земјата беше

како огромен затвор и почнав да поставувам прашања коишто претходно никогаш не сум ги поставувала. Тоа што го видов со моите сопствени очи беше шокантно, но барем тогаш почнав да го одбирам мојот пат. Тоа ме стави во затвор 8 недели, во самица, без да бидам обвинета. Сè уште бев „мала риба“ во отпорот против апартхејдот, но мојот брат и неговите пријатели кои му се спротивставија на системот, беа затворени со години. Читањето и дискутирањето околу книгите беше значајно за нив, затоа што книгите им овозможуваа нивните мисли да патуваат надвор од ѕидовите на затворот. Книгите им овозможија на нивните мисли да бидат слободни!

Започнав да пишувам кога живеам во прогонство во Англија и кога имав две деца. Мене и на нивниот татко не ни беше дозволено да се вратиме во Јужна Африка, каде што двајцата се родивме. Тоа нè направи бегалци од нашата татковина и јас сакав да најдам начин нашите деца и другите да можат да замислат каков беше апартхејдот. Да можев да им кажам тажна приказна, може ќе посакаа да знаат повеќе...

Тоа беше почетокот на „Патувањето кон Јобург“, мојата прва книга за млади. Штом беше објавена, брзо пропатува низ целиот свет, на многу различни јазици. Почнав да добивам стотици писма од читатели кои ми ги кажуваа нивните мисли и ми поставуваа прашања. Но немаше писма од Јужна Африка поради тоа што апартхејд правилата ја забраниле книгата, сè до годината кога Нелсон Мандела беше ослободен од затвор. Доколку некој бил најден со книгата, можел да биде затворен или парично казнет.

Да се нема книга не е секогаш резултат на недостаток на пари, туку зависи од тоа што цениме. Книгите се храна за мозокот! Една од нашите најважни слободи сигурно е слободата да читаме, замислуваме, размислуваме и поставуваме наши прашања за светот.

Пред неколку години напишав песна. Настана од размислувањето за „Патувањето кон Јобург“. Секогаш е многу повеќе, отколку што јас ти оставам тебе.

„Тие се обидоа да ја заклучат слободата“

Тие ги одзедоа книгите
Ги искинаа од средината
Ги фрлија во огнот
Страниците се разлетаа низ чадот
Тие ги зграбија страниците
Повлекоа линии
Ги згужваа
Зборови пробиени низ нивните глави
Гласни звукови
Проголтани во нивната тишина
Срцето на книгата молеше
На страните им пораснаа крилја
Зборовите ја вдишија слободата

„Тие се обидоа да ја заклучат слободата“, Беверли Најдо 2004. Порачана од страна на „Барбикан образование“, објавена во „Патувањето кон Јобург“, Харперколинс, основен модерен калс 2008.